

MEMO

Aan Ministerie BZK
Van LOEF/Martin Slot
Onderwerp input consultatie wet bestemming lichamen overledenen
Datum 11-12-2024
Status definitief

Geachte heer/ mevrouw,

Dank voor de gelegenheid om onze zorgen en vragen te delen omtrent de nieuwe wet bestemming lichamen overledenen. Wij hebben deze zorgen en vragen ook gedeeld ten behoeve van de bijeenkomst met het ministerie op 3 december.

Allereerst, wij zijn een groot voorstander van het vernieuwen van de wetgeving rondom het overlijdensonderzoek en waarderen het zeer dat uw ministerie zich hiervoor heeft ingespannen en dat er een voorstel ter consultatie voorligt.

Voor onze feedback hebben we voornamelijk gekeken naar die onderdelen die over het werk van de forensisch arts gaan.

Wij hebben een aantal vragen.

Algemeen

Het nader onderzoek kan worden ingezet als de FA twijfels heeft over de aard van het overlijden. Daarbij wordt een proportionaliteitseis en subsidiariteitseis gesteld. In onze ogen is dat overbodig.

- Subsidiariteit: als er geen twijfel is dan hoeft het nader onderzoek niet plaats te vinden, dat zit al verpakt in de voorwaarde voor nader onderzoek. Wij begrijpen niet waarom dat verder nog expliciet wordt vermeld.
- Proportionaliteit: de wetgever kiest er voor om expliciet te maken welke onderzoeken door de FA als nader onderzoek kunnen worden gedaan/aangevraagd. Daarmee zijn deze toch per definitie proportioneel als de FA deze nodig heeft om tot zijn overtuiging van natuurlijk overlijden/ vermoeden strafrecht te komen?

Mbt nader onderzoek

- Klopt het dat het nader onderzoek zich beperkt tot onderzoeken die de lichamelijke integriteit aantasten? (de zin “dit onderzoek kan bestaan uit het afnemen van lichaamsmateriaal...” uit de MvT impliceert dat het ook uit iets anders zou kunnen bestaan 3.2.3)
  - o Klopt daarmee onze conclusie dat onderzoeken die lichamelijke integriteit niet aantasten binnen de definitie van initiële schouw vallen en daarmee standaard kunnen worden gedaan door of in opdracht van de FA? Zou u dit in de MvT willen definiëren en dat dit ook voor kinderen geldt?

Hieronder een aantal voorbeelden ter toelichting:

- Met echografie mogelijk screenend onderzoek te doen naar eventuele bloedingen in de buik of in het hoofd. Met fundascopie kan bijvoorbeeld in het oog worden gekeken naar puntbloedingen. Via een vingerprik kan gekeken worden naar CO en of ontstekingswaarden.
- Mbt radiologie kan ook onderzoek worden gedaan met geluidsgolven (echo) of magnetisme (MRI). Deze kunnen dus door de FA binnen de initiële schouw worden ingezet?
- Mbt röntgenonderzoek: biedt de huidige formulering ruimte voor dit onderzoek door een FA met een screenende functie op locatie?
- De (medische) techniek maakt grote sprongen voorwaarts. Wij verwachten dan ook dat in de komende jaren meerdere technieken beschikbaar komen om de FA te helpen zijn overtuiging te onderbouwen omtrent het (niet) afgeven van natuurlijk overlijden. Wij denken dat het recht doet aan de overledenen dat de FA in gelegenheid wordt gesteld om hier, proportioneel, gebruik van te maken. Onze vraag is hoe de wetgever met de nieuwe technieken om wil gaan?

MBT overleden minderjarigen

Als iemand overlijdt is het aan de schouwarts om te bepalen of er sprake is van natuurlijk overlijden. Er zijn, zeker bij het overlijden van kinderen, veelvuldig overlijdens waarbij uitwendig geen enkele aanwijzing is om hier een uitspraak over te doen.

We zijn wat in verwarring door de zin in de MvT bij 3.2.3 “*onderzoek naar de aard van het overlijden van het overlijden, met uitzondering van minderjarigen*”. Dat lijkt te impliceren dat dit onderzoek bij minderjarigen niet kan plaatsvinden omdat hiervoor de NODOK zou bestaan. Dit zou echter geen consistente redenering zijn.

De FA moet tot de overtuiging komen voor natuurlijk overlijden. Daartoe kan hij/zij een aantal instrumenten inzetten waarbij de uitwendige schouw het lichtste instrument is en het afnemen van lichaamsmateriaal het zwaarste instrument. Pas als de FA tot de overtuiging is gekomen dat er sprake is van natuurlijk overlijden moet de keuze voor

NODOK aan ouders worden voorgelegd. Deze is immers bedoeld om de oorzaak van overlijden vast te stellen ten behoeve van de rouwverwerking (formulering MvT).

Door de formulering aan te passen en het nader onderzoek consistent te beschouwen als onderzoek naar de aard van overlijden krijgen alle kinderen straks een kwalitatief hoogwaardig onderzoek van de FA. Verdergaand onderzoek naar doodsoorzaak wordt dan via de NODOK georganiseerd.

Verder

Wij adviseren om, daar waar door de FA nader onderzoek wordt gevraagd aan een andere (medisch) specialist, in de Wet op de te nemen dat de onderzoeksvraag en aan het onderzoek gestelde eisen voor dit onderzoek goedgekeurd zijn met door OM. Dit om gebruik van de resultaten in een eventueel strafproces mogelijk maken.

Artikel 14-10 geeft aan met welk doel de informatie uit het nader onderzoek kan worden gebruikt. We missen hier het verband met het strafrechtelijk onderzoek. Indien de FA na het nader onderzoek geen natuurlijk overlijden afgeeft en de officier hierover informeert kan hij de daarvoor relevante gegevens en stukken toch wel delen voor het evt strafproces als onderdeel van het verslag dat hij conform 14-9 aan de officier moet uitbrengen?